

KONSERT IJROCHILIGINING PROFESSIONAL MAHORATINI NAMOIYISH ETISH VA SAN'ATNI OMMALASHTIRISH.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14312740>

Xakimov Orifjon Boboramazonovich

*Termiz davlat universiteti Milliy libos va san'at fakulteti Musiqa ta'limi kafed rasi
katta o'qituvchisi.*

Annotatsiya

Maqolada Konsert ijrochiligi asoslari fanida ijro texnikasi musiqa asarlarini o'qish va ijro etish jarayonida qo'llaniladigan usullar va strategiyalarni o'z ichiga oladi. Bu texnikalar ijrochilarning professional darajasini oshirishda muhim rol o'ynaydi deb yoritib berilgan.

Kalit so'zlar

Konsert ijrochiligi, professional mahoratini namoyish etish, musiqiy asarga, yaratish, dekoratsiya, yoritish, tovush, ijro apparati.

Аннотация

В статье представлены методы и приемы, используемые в процессе чтения и исполнения музыкальных произведений, исполнительские приемы, основы концертного исполнительства. Подчеркивается, что данные приемы играют важную роль в повышении профессионального уровня исполнителей.

Ключевые слова

Концертное выступление, демонстрация профессионального мастерства, музыкальное творчество, творчество, оформление, свет, звук, исполнительское оборудование.

Abstract

The article presents methods and techniques used in the process of reading and performing musical works, performing techniques, and the basics of concert performance. It is emphasized that these techniques play an important role in increasing the professional level of performers.

Key words

Concert performance, demonstration of professional skills, musical creativity, creativity, design, light, sound, performance equipment.

Kirish Konsert ijrochiligi, san'atning eng yuqori shakllaridan biri sifatida musiqiy ijodning ommaviy namoyishidir. Bu fan musiqa san'atining maqsadli va to'laqonli taqdimotini tashkil qilish, ijro texnikasi, san'atni namoyish etish va auditoriya bilan muloqotni o'rnatish kabi masalalarni o'z ichiga oladi. Konsertlar nafaqat musiqiy asarlarni tinglash imkonini yaratadi, balki ular musiqiy madaniyatni tarqatish, ijrochilarning professional mahoratini namoyish etish va san'atni ommalashtirishda ham muhim rol o'ynaydi. Konsert ijrochiligi - bu musiqiy asarni jonli ravishda auditoriyaga taqdim etish jarayonidir. Bunda ijrochi yoki ijrochilar guruhining mahorati, asarning badiiy qiymati, auditoriya bilan hissiy bog'lanish va umumiy atmosfera muhim o'rin tutadi. Konsert ijrochiligi - bu san'atning o'ziga xos shakli bo'lib, u vaqt va makon bilan bog'liq bo'lib, har bir konsert noyob va takrorlanmas tajriba hisoblanadi.

Konsert ijrochiligi turli shakllarda amalga oshirilishi mumkin. Ularning asosiy turlariga quyidagilar kiradi: Solo ijro: Bitta ijrochi tomonidan amalga oshiriladigan konsert, bu ko'pincha musiqiy asarlarning chuqur ifodali va texnik jihatdan murakkab bo'lishi talab etadi. Orkestr bilan ijro: Bu turda solo ijrochi orkestrga qo'shilib, musiqiy asarlarni taqdim etadi. Orkestr ijrochilari ham muhim rol o'ynaydi. Guruhli ijro: Bir necha musiqachi birgalikda ijro etadigan konsertlar. Bu shaklda musiqachilar o'zaro hamkorlikda musiqaning dinamikasini yaratadilar. Xorli ijro: Kengaytirilgan musiqa shaklida, xorda bir guruh ijrochilar birgalikda ijro etadi. Bu asarlarning keng diapazoni va mazmunini o'z ichiga oladi. Konsert ijrochiligi jarayonida auditoriya bilan o'zaro aloqalar juda muhim. Ijrochi va auditoriya orasidagi hissiy bog'lanish musiqa orqali yuzaga keladi. Konsert davomida ijrochi asarlarni o'zining professional mahorati bilan ifodalash bilan birga, auditoriya bilan hissiy va estetik aloqalarni yaratish uchun turli texnik va badiiy vositalardan foydalanadi.

Auditoriya esa ijrochi tomonidan taqdim etilayotgan asarga javob qaytaradi, uning mahoratini baholaydi, har bir ijrodagi energiya va hissiyotlarni qabul qiladi. Shu bilan birga, auditoriyaning fikr-mulohazalari va kayfiyati konsertning umumiy muhitiga ta'sir ko'rsatadi.

Muammoning o'rganilganlik darajasi. Musiqiy asarni mukammal ijro etish uchun texnik mahorat juda muhim. Bu musiqani to'g'ri o'qish, ijro texnikasini mukammal o'zlashtirish, saflik va to'g'rilikni saqlashni o'z ichiga oladi. Ijrochi musiqaning har bir nuqtasini, har bir xatni aniq va ishonchli ifodalashga harakat qiladi. Musiqaning estetik jihatlarini ifodalash va ijrochi tomonidan berilayotgan hissiyotlar, ularning musiqiy asarga qanday munosabatda bo'lishini anglatadi.

Badiiy mahorat auditoriyani o'ziga jalb etib, musiqaning chuqur mazmunini ochib beradi.

Konsertni tashkil etish jarayoni ham san'atning muhim bir qismidir. Bu turli masalalarni o'z ichiga oladi: Repertuarni tanlash: Musiqa asarlarini tanlash va ularga tayyorgarlik ko'rish. Tayyorlov jarayonlari: Ijrochi yoki guruh konsertga tayyorlanish, mashqlarni o'tkazish va o'z mahoratini oshirish. Konsert muhitini yaratish: Auditoriya uchun qulay sharoitlar yaratish, dekoratsiya, yoritish, tovush tizimi va boshqalar.

Konsert ijrochiligi - bu musiqa san'atini jonli tarzda namoyish etish san'atidir. Bu san'at turi ijrochi va auditoriya o'rtasidagi o'zaro aloqani, mahoratni va hissiyotlarni o'z ichiga oladi. Konsertlar nafaqat musiqani tinglash, balki badiiy mahoratni baholash va san'atni jonli ravishda his qilish imkonini yaratadi. Ijrochilar o'z mahoratlarini doimiy ravishda rivojlantirib, auditoriya bilan o'zaro aloqani o'rnatishga harakat qiladilar.

Konsert ijrochiligining asosiy jihatlaridan biri repertuar tanlashdir. Har bir ijrochi yoki guruh o'z repertuarini tayyorlashda asarlarning turli janrlarini, uslublarini va auditoriyaga mosligini hisobga olishi zarur. Sahna tayyorgarligi, sahna shart-sharoitlari, musiqiy cholg'ularning sozlanishi va ijro vaqtida yaratiladigan atmosfera - bularning barchasi konsert ijrochiligining muhim jihatlaridir. Sahnadagi muvaffaqiyatli ijro uchun ijrochilar o'zlariga ishonch hosil qilishi va o'z his-tuyg'ularini to'g'ri ifoda etishi kerak. Muntazam mashg'ulotlar orqali ijrochilar o'z ko'nikmalarini oshirishlari va asarlarni mukammal darajada o'zlashtirishlari zarur. Konsertdan oldin texnik tayyorgarlik (cholg'ular, ovoz, sahna)ni amalga oshirish muhimdir. Konsert davomida ijrochilar tomoshabinlarni jalb qilishga, sahnadagi energiyani saqlashga va musiqiy ifodani namoyon etishga e'tibor berishlari zarur.

Konsert ijrochiligi - bu nafaqat musiqiy ijod, balki san'at va madaniyatning muhim bir qismi. Ijrochilar uchun tayyorgarlik, repertuar tanlash va ijro jarayonidagi e'tiborli jihatlar muhim ahamiyatga ega. Konsert ijrochiligiga kirish, ijrochilarni professional rivojlanishlariga va musiqiy san'atni rivojlantirishga tayyorlaydi.

Cholg'u ijrochiligi ta'lim yo'nalishi talabalariga "Konsert ijrochiligi asoslari" mashg'ulotlarida ijro apparati, sifatli tovush hosil qilish ko'nikmalari, zarblar va ularning turlaridan to'g'ri foydalanish, musiqiy bezaklarni o'z o'rnida ishlata bilish, pozitsiya va applikatura asoslaridan unumli foydalanish haqida atroflicha ma'lumot berish, ularni o'rganish, o'zlashtirish va amaliy namoyish etishdan iborat. Kompozitorlar asarlarini mukammal darajada yoritishlari uchun ijro

mahoratini yuqori daraja egallashlari muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu fanni o'zlashtirish jarayonida bo'lajak mutaxassislar xalq cholg'ularida ijro malakalarini oshirish, sahna madaniyatini puxta egallash ko'nikmalarini o'zlashtiradilar.

Talabalar mazkur fan yordamida barcha ijrochilik qonun-qoidalarini egallashlari, nazariy bilimlarga ega bo'lishlari, o'z ixtisosliklari bo'yicha turli janr va shakllarda yaratilgan asarlarni yuqori professional darajada ijro eta olishlari, orkestr, ansambl jamoalarida konsert ijrochiligi va sahna madaniyati borasidagi bilim va ko'nikmalarni namoyish etishlari zarur.

"Konsert ijrochiligi asoslari" fani musiqa ijrochiligi, uning nazariyasi va amaliyoti bilan bog'liq. Ushbu fan quyidagi asosiy yo'nalishlarni o'z ichiga oladi: Musiqa tuzilishlarini, ohang, ritm va garmoniyalarni o'rganish. Cholg'uda ijro uslublarini o'rganish, to'g'ri texnikalarni qo'llash. Ijro uchun mos asarlarni tanlash va tayyorlash. Sahnadagi xulq-atvor, kiyinish, va tomoshabinlar bilan munosabat. Yangi asarlar yaratish va ijro jarayonida improvisatsiya qilish qobiliyati. Musiqa asarlarini tahlil qilish, ularning tarixiy va madaniy kontekstini tushunish. "Konsert ijrochiligi asoslari" fanida ijro texnikasi musiqa asarlarini o'qish va ijro etish jarayonida qo'llaniladigan usullar va strategiyalarni o'z ichiga oladi. Bu texnikalar ijrochilarning professional darajasini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Asosiy jihatlar quyidagilardan iborat: Har bir musiqa cholg'usi uchun o'ziga xos ijro texnikalari (masalan, skripka, pianino yoki gitara). Vokal texnika: Qanday qilib ovozni to'g'ri chiqarish, nafas olish, ovoz balandligini nazorat qilish va ranglarini boyitish. Texnikani rivojlantirish uchun muntazam mashq qilish, turli uslublarda ijro etish. Musiqa asarlarini chuqur tushunish va ularni ijro etishga tayyorlash. Har bir asarning hissiy ifodalari va uslublarini yangilash. Musiqiy o'zgarishlar kiritish va ijro jarayonida yangiliklar kiritish qobiliyati. Tomoshabinlar oldida ishtirok etishda professional xulq-atvor. Musiqa orqali his-tuyg'ularni yetkazish va sahnada ishtirok etish. Ovoz balandligini, rangini va temblari bilan o'ynash. Musiqaning ritmik jihatlarini to'g'ri bajarish va vaqtni nazorat qilish. Bu texnikalar ijrochining san'atini rivojlantirishda va ularni sahnada muvaffaqiyatli bo'lishida yordam beradi. Agar sizda bu sohada yanada chuqurroq savollar bo'lsa, bimalol so'rashingiz mumkin!

"Konsert ijrochiligi asoslari" fanida repertuar tanlash – ijrochining san'atini, stilini va shaxsiyatini namoyon etish uchun muhim jarayondir. Repertuar tanlashda bir nechta asosiy jihatlar mavjud. Ijrochining texnik ko'nikmalari va tajribasi. Oson va murakkab asarlarni tanlashda ijrochining qobiliyatini hisobga olish zarur. Asarlarning janrlari: Turli janrlar (klassik, jaz, xalq musiqasi va boshqalar) va uslublar. Har bir janr o'ziga xos ifodalarni va ijro uslublarini talab qiladi.

Tomoshabinlar: Repertuarining auditoriyaga mosligini hisobga olish. Tomoshabinlarning qiziqishlari va kutgan hissiyotlarini inobatga olish muhim. Tanlangan asarlarning hissiy ta'siri. Asarlar tomoshabinlarga qanday his-tuyg'ularni yetkazishini baholash. Xronologik va madaniy kontekst: Asarlarning tarixiy va madaniy konteksti, ularning muhimligi va ahamiyati. Repertuarining xilma-xilligi: Turli asarlar va uslublar orqali ko'proq rang-baranglik kiritish. Bu tomoshabinlarni qiziqitirish va saqlashga yordam beradi. O'ziga xoslik: Ijrochining shaxsiy yondashuvi va uslubi. Tanlangan repertuar ijrochining o'ziga xosligini ta'kidlab berishi kerak. Repertuar tanlash - bu ijrochi va tomoshabin o'rtasidagi o'zaro aloqani o'rnatish uchun muhim jarayon hisoblanadi.

Xulosa qilib shuni aytish kerakki. Konsert ijrochiligi - bu musiqiy asarlarni jonli ravishda ijro etish san'ati bo'lib, u musiqiy ijod va sahna madaniyatining muhim qismidir. Ushbu o'quv qo'llanmada konsert ijrochiligi asoslari, uning ahamiyati va ijro jarayonidagi muhim jihatlar haqida so'z boradi. Konsertlar orqali musiqiy asarlar keng ommaga taqdim etiladi, bu esa musiqiy madaniyatning rivojlanishiga xizmat qiladi. Konsert ijrochiligi ijrochilarga o'z hissiyotlarini va ijodiy fikrlarini sahnada ifodalash imkoniyatini beradi. Konsert ijrochilari tomoshabinlar bilan o'zaro aloqada bo'lib, musiqiy tajribani baham ko'rishadi.

FOYDANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI.

1. Matyoqubov O. Maqomot. - Toshkent: Musiqa, 2004. 2. O.Alimaxsumovning suhbat tarzida qoldirgan magnit yozuvlaridan. Toshkent.
2. Yunusov Ravshan. Faxriddin Sodiqov. Maqom san'ati ustalari. - Toshkent, 2005. 56-57 bet.
3. G'ofurbekov T. XX asr o'zbek musiqasi va Yunus Rajabiy. // Musiqa ijodiyoti masalalari. - Toshkent: Qatortol-Kamolot, 1997.
4. Matyoqubov O. Maqomot. - Toshkent: Musiqa, 2004. 2. O.Alimaxsumovning suhbat tarzida qoldirgan magnit yozuvlaridan. Toshkent.
5. Yunusov Ravshan. Faxriddin Sodiqov. Maqom san'ati ustalari. - Toshkent, 2005. 56-57 bet.
6. G'ofurbekov T. XX asr o'zbek musiqasi va Yunus Rajabiy. // Musiqa ijodiyoti masalalari. - Toshkent: Qatortol-Kamolot, 1997.